

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. изк. Йордан Гошев – преподавател по хармония в ЮЗУ „Н. Рилски”, Благоевград

относно дисертационен труд за присъждане

на образователната и научна степен „ДОКТОР”,

на **Гергана Несторова**, докторант към ”Инструментален факултет”,
„Клавирна катедра“, НМА „Проф. Панчо Владигеров” на тема:

**„КЛАВИРНА ИЗРАЗНОСТ И АСПЕКТИ НА ИНТЕРПРЕТАЦИЯТА
В СОЛОВИТЕ ТВОРБИ ЗА ПИАНО НА ЮЛИЯ ЦЕНОВА**

Кратки биографични данни за докторанта.

Гергана Несторова се дипломира в НУМСИ “Проф. Панчо Владигеров” – Бургас в класа по пиано на Юлия Ненова и НМА „Проф. Панчо Владигеров” - София при проф. Марина Капацинская. Лауреат е на национални и международни конкурси - “Николай Рубинщайн” (Париж, 2006) – трета награда, “Карл Филч” (Сибиу, 2005) – втора награда, “Класика и съвременност” (Стара Загора, 2002) – трета награда, “Шуман – Брамс” (Пловдив, 2003) – трета награда, награда за най – добро изпълнение на концерт с оркестър от Лятна музикална академия (Сан Даниеле, Италия, 2012), „Димитър Ненов” (Разград, 2014) – трета награда, „Албер Русел” (София, 2016) – първа награда. Гостувала е на концертни сцени в Плевен, Шумен, Варна, Пазарджик, Видин и шест града в Япония, където осъществява клавирни рецитали с творби на Фредерик Шопен. Участвала е

в редица международни фестивали като солист или камерен изпълнител. Работила е с диригентите Мартин Пантелеев, Иван Кожухаров, Йордан Дафов, Георги Патриков и др.

Характеристика на научната и художественотворческата дейност на докторанта.

I. Актуалност на темата

Избраната от докторантката тема разглежда мястото на соловите клавирни творби на Юлия Ценова в българската и световна музикална култура. За да се представи многопланово проблематиката са описани изразните средства и музикалния език на композиторката, анализират се своеобразните изпълнителски трудности. Богатият опит на Гергана Несторова като солов и камерен изпълнител и направените структурни и естетически анализи помагат за ценните практически съвети представени в Дисертацията. Те се базират на една богата музикална практика, на многогодишна концертна дейност и професионален опит. Актуалността на избраната тема се обуславя и от изграждането на паралели в изпълнителските проблеми на клавирните произведения и формирането на разпознаваем, модерен и емоционален музикален стил.

II. Познава ли докторанта същността на проблема и изпълнява ли в труда си поставените цел и задачи

Докторантката е запозната със съвременните тенденции и изразни средства при реализиране на творчески идеи от съвременни композитори и смело навлиза в семантиката на фактурните и художествените проблеми при сценичното представяне на творбите за пиано от Юлия Ценова. Като ползва личния си изпълнителски опит, лични спомени на композиторката, нейните естетически и философски възгледи се анализират:

- спецификата на темповите и импровизационни възможности;
- подходящата динамика;
- постигането на необходимия баланс и темброво разнообразие;
- влиянието на оркестровата звучност за спецификата на клавирната фактура;
- способности за преодоляване на техническите трудности.

Гергана Несторова коментира в детайли своеобразието и особеностите на разглежданата тематика и прави възможно реализирането на поставените цели и задачи в Дисертацията. Направените изводи са резултат на удачно подбрани методи за доказване на научната хипотеза, а практическите указания са ценни за бъдещите изпълнители пианисти.

Дисертацията е добре структурирана и съдържа всички задължителни компоненти за едно научно изследване.

III. Характеристика на научната и художественотворческата дейност.

Стремежът да се представят основните етапи в творческия път на Юлия Ценова и отражението, което оказват утвърдени европейски композитори върху стила, хармоничния език и фактурата в творбите на композиторката е логична, аргументирана и убедителна. Проследени са съвременните търсения в областта на формата и музикалния изказ, влиянието на джаза и на различни етнокултури, на философските проникновения на Ценова. Импровизацията и свободата на изпълнителя са нейно водещо верую, независимо от композиционните техники, които използва. Гергана Несторова очертава стилистичните черти на клавирното творчество, програмността като елемент от художественото внушение, връзката с камерното ѝ творчество, връзката между играта и

импровизацията изразяваща се в ритмическата мобилност, жанровата ангажираност, интонационна свобода на моделите /мотивите/.

Представената справка за публикации по темата и концертната дейност отговарят на изискванията и са достатъчни за художествено творческа докторантура. Спечелените награди от международните конкурси – „Димитър Ненов” Разград, - трета награда и „Албер Русел”, София – Първа награда, участието в международните фестивали като солист на оркестър или камерен изпълнител – „Софийски музикални седмици“, „Варненско лято“, „Лауреатски дни Катя Попова” – Плевен, “ppIANISSIMO”, изпълнението на „Триптих за клавиатура”, Musica solitudinis”, Четири молитви” за соло пиано и “that is the question” за две пиана, ударни инструменти, диригент и четец от анализирания в Дисертацията композиторка Юлия Ценова, представят широкоспектърното амплоа на Гергана Несторова – от класическа и романтична клавирна литература до световни премиери на съвременни композитори. Активността и сценичните изяви далеч надхвърлят минималните изисквания за художественотворческа дейност.

IV. Основни приноси в научната, научно-приложната и преподавателска дейност на кандидата .

Безусловно това е първото изследване на клавирното творчество на един утвърден композитор, какъвто безспорно е Юлия Ценова. Установяването на изразните средства, музикалната форма, организацията на звуковия материал по вертикал и хоризонтал изискват от изследователя богати познания за съвременните тенденции и музикална изразност, „напипването“ на характерните стилови характеристики и обособяване на мястото на Юлия Ценова в контекста на българското и европейското

музикалното изкуство. С опита на музикант изпълнител подхода за изпълнение на тези 4 клавирни опуса съдържат редица практически съвети, които са ценни както за преодоляването на трудности от техническо естество, така и за пълноценна художествена интерпретация. Разработката съдържа и ценна информация за музикалния език на Юлия Ценова, която може да бъде ползвана при бъдеща изследователска дейност свързана с камерната и/или оркестровата ѝ музика.

V. Критични бележки и препоръки.

В аналитичната част на творбите за пиано докторантката е отделила повече внимание на емоционално естетическото въздействие на постигнатите звучности, на търсенето на атмосфера, която да се предаде на слушателите. Понякога този тип анализи са доста спорни поради субективния им характер, тъй като всеки отделен човек е индивидуална вселена от чувства и възприятия. Според мен, технократският подход и детайлното познаване на алеаторичните техники, проследяването им и прилагането им в творбите или взаимодействието хармония – тембър, редуването на ладохармонически сфери /центрове/, отдалечаване или сгъстяването им в отделните фази на формата, ролята на комбинациите и разполагане на тоновете, които образуват сонорно съзвучие и пр. имат своето място в изследването. Напр. мотивът като източник за импровизация, неговото трансформиране интонационно и метрически от изпълнителя и заложените кодове на автора могат да са обект на детайлен анализ - как и какво се променя, каква е техниката. Във втора глава „Опит за систематизация и периодизация в клавирната музика на Юлия Ценова през определени творчески и оперативни ракурси“ са посочени годините на създаване на клавирните произведения, но липсва периодизация на

творчеството на композиторката. При всички случаи „периодизация“ е по-добре да отпадне.

Тези бележки не намаляват стойността на логично изведените практическите съвети за интерпретация на пиесите. Гергана Несторова дава ценни съвети и насоки за емоционалност и картинност при сценичната реализация на авторските идеи.

Заклучение

Коментиранията от мен дисертация „Клавирна изразност и аспекти на интерпретацията в соловите творби за пиано на Юлия Ценова“ от Гергана Несторова показва, че авторката има обстойни познания по тематиката на труда, представя проблематиката многопластово и с достатъчна ерудиция.

Ето защо, в заключение, изразявам своето положително становище и предлагам на научното жури да присъди научната и образователна степен „доктор“ на Гергана Несторова, докторант към „Клавирна катедра“, Инструментален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София.

28.10.2019 г.

Благоевград

проф. д. изк. Йордан Гошев